

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคมและสร้างชาติ เป็นกลไกหลักในการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพสามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุข ในกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในศตวรรษที่ 21 เนื่องจากการศึกษามีบทบาทสำคัญในการสร้างความได้เปรียบของประเทศเพื่อการแข่งขันและยืนหยัดในเวทีโลกภายใต้ระบบเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นพลวัต ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกจึงให้ความสำคัญและทุ่มเทกับการพัฒนาการศึกษา เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของตนให้สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ภูมิภาคและของโลก ควบคู่กับการธำรงรักษาอัตลักษณ์ของประเทศ ในส่วนของประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษา การพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของคนไทยให้มีทักษะ ความรู้ ความสามารถ และสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ โดยแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 มีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา 4 ประการ คือ 1) เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ 2) เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นพลเมืองดี มีคุณลักษณะ ทักษะและสมรรถนะที่สอดคล้องกับบทบาทผู้นำของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติและยุทธศาสตร์ชาติ 3) เพื่อพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และคุณธรรม จริยธรรม รู้รักสามัคคี และร่วมมือผนึกกำลังมุ่งสู่การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ 4) เพื่อนำประเทศไทยก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลาง และความเหลื่อมล้ำภายในประเทศลดลง แผนการศึกษาแห่งชาติได้วางเป้าหมายด้านผู้เรียน โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย ทักษะและคุณลักษณะต่อไปนี้ได้แก่ การอ่านออก การเขียนได้ และการคิดเลขเป็น รวมถึงทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและทักษะในการแก้ปัญหา ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creativity and Innovation) ทักษะ ด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรมต่างกระบวนทัศน์ (Cross-cultural Understanding) ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ และการรู้เท่าทันสื่อ (Communications, Information and Media Literacy) ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Computing and ICT Literacy) ทักษะอาชีพและทักษะการเรียนรู้ (Career and Learning Skills) และความ มีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม (Compassion) (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ครูควรมุ่งเน้นไปสู่การเรียนรู้ทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 นักเรียนต้องเรียนเองหรือครูไม่ต้องสอน แต่ต้องออกแบบการเรียนรู้และอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ ให้นักเรียนเรียนรู้จากการลงมือทำ แล้วการเรียนรู้จะเกิดจากภายในใจและสมองของนักเรียน (วิจารณ์ พานิช, 2555: 15) แต่ปัจจุบันการเรียนรู้ของผู้เรียนถูกผูกขาดโดยการบอกของครู ทำให้ผู้เรียนไม่เกิดการฝึกทักษะการคิด และไม่สามารถต่อยอดความรู้ต่าง ๆ ได้ ดังนั้น ครูผู้สอนจึงจำเป็นต้องจัดการเรียนการสอนที่เน้นทักษะการคิดให้กับนักเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งทักษะการคิด

สร้างสรรค์เป็นฐาน (Creativity Based Learning) หรือเรียกโดยย่อว่า CBL ซึ่งสอดคล้องกับสภาพเด็กไทยและปัญหาของการศึกษาไทย (วิริยะ ฤาชัยพาณิชย์, 2558: 27) สอดคล้องกับสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา ที่ได้สรุปผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ที่เกี่ยวข้องกับผู้สอน คือ การบูรณาการทักษะเข้าในการสอนเนื้อหาหลักทางวิชาการ โดยผสมผสานองค์ความรู้ ทักษะเฉพาะด้าน ความชำนาญการและความรู้เท่าทันด้านต่าง ๆ เข้าด้วยกัน เพื่อให้ประสบความสำเร็จทั้งในด้านการงานและการดำเนินชีวิต นักเรียนต้องเรียนรู้ทักษะที่จำเป็นเพื่อให้ประสบความสำเร็จในโลกทุกวันนี้ เช่น การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การแก้ปัญหา การคิดสร้างสรรค์ การสื่อสารและการร่วมมือกัน กรอบความคิดข้างต้นจำเป็นต้องมีระบบสนับสนุนการศึกษาที่จำเป็น ได้แก่ มาตรฐานการเรียนรู้ การประเมินผลหลักสูตรและวิธีการสอน การพัฒนาวิชาชีพและบรรยากาศการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้มากขึ้นและจบการศึกษาออกไปด้วยความพร้อมที่จะประสบความสำเร็จในเศรษฐกิจโลกของทุกวันนี้ จากความสำคัญดังกล่าวสอดคล้องกับมาตรฐานการปฏิบัติงานของครูหรือผู้ที่ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องปฏิบัติงานให้เกิดผลตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายการเรียนรู้รวมทั้งฝึกฝนให้มีทักษะหรือความชำนาญสูงอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการพัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้จริงในชั้นเรียน พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์โดยเน้นผลถาวรที่เกิดแก่ผู้เรียน (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2555)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้รายงานได้ตระหนักถึงการพัฒนาด้านครูผู้สอนเพื่อให้มีความรู้ ความสามารถ ตลอดจนทักษะด้านการสอนสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 มีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อให้ครูผู้สอนมีความรู้และประสบการณ์ด้านการสอนไม่หยุดนิ่งและมีการต่อยอดองค์ความรู้หรือขยายต่อให้ผู้อื่นนำไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 จึงได้จัดทำโครงการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดโดยการทำโครงการบูรณาการโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ รัชดา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 มาอย่างต่อเนื่องจนถึงปีการศึกษา 2562 ซึ่งในระยะเวลาที่ผ่านมา ยังไม่มีการประเมินโครงการดังกล่าว

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงควรมีการประเมินโครงการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดโดยการทำโครงการบูรณาการโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ รัชดา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อมของโครงการด้านความพร้อมของปัจจัยนำเข้า กระบวนการและผลผลิตของการดำเนินโครงการ เพื่อให้ทราบถึงปัญหาอุปสรรค ข้อบกพร่องซึ่งเกิดจากโครงการ ความพร้อมของปัจจัยนำเข้า กระบวนการที่จัดกิจกรรมต่าง ๆ ตามโครงการมีความเหมาะสมเพียงใด ผลที่เกิดจากการจัดกิจกรรมส่งผลต่อพฤติกรรมความคิดของนักเรียนมากน้อยเพียงใด ผลจากการประเมินจะช่วยให้ผู้รับผิดชอบโครงการทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในโครงการ และหาวิธีการปรับปรุงพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้ข้อมูลสารสนเทศที่ได้ยังช่วยในการตัดสินใจของผู้บริหารว่าจะดำเนินโครงการนี้ต่อไปอย่างไรให้เกิดความคุ้มค่าและผลดีที่สุดต่อสถานศึกษา

วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

1. เพื่อประเมินบริบทของโครงการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดโดยการทำให้โครงการบูรณาการโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ รัชดา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2
2. เพื่อประเมินปัจจัยนำเข้าของโครงการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดโดยการทำให้โครงการบูรณาการโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ รัชดา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2
3. เพื่อประเมินกระบวนการของโครงการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดโดยการทำให้โครงการบูรณาการโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ รัชดา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2
4. เพื่อประเมินผลผลิตของโครงการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดโดยการทำให้โครงการบูรณาการโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ รัชดา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2
5. เพื่อประเมินความพึงพอใจของนักเรียนและผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการดำเนินโครงการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดโดยการทำให้โครงการบูรณาการโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ รัชดา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

ขอบเขตของการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดโดยการทำให้โครงการบูรณาการโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ รัชดา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ผู้ประเมินได้กำหนดขอบเขตของการประเมิน ไว้ดังนี้

1. รูปแบบการประเมิน

รูปแบบที่ใช้ในการประเมินโครงการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดโดยการทำให้โครงการบูรณาการโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ รัชดา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ผู้ประเมินใช้รูปแบบการประเมินของชิปป์โมเดลของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam's CIPP Model) ซึ่งแบ่งการประเมินออกเป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การประเมินบริบท (Context Evaluation) 2) การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) 3) การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) และ 4) การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) ดังนี้

ขั้นที่ 1 การประเมินบริบท (Context Evaluation) เป็นการประเมินสภาพแวดล้อมของโครงการ ในด้านความต้องการจำเป็นของโครงการ ความเป็นไปได้ของโครงการ และวัตถุประสงค์ของโครงการ

ขั้นที่ 2 การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) เป็นการประเมินความพร้อมของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง และความพอเพียงด้านทรัพยากรต่าง ๆ

ขั้นที่ 3 การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินความเหมาะสมของกระบวนการดำเนินงานโครงการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดโดยการทำให้

โครงการบูรณาการโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ รัชดา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

ขั้นที่ 4 การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) เป็นการประเมินผลลัพธ์ (Output) โดยพิจารณาจากปริมาณและคุณภาพของผลผลิตเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์ของโครงการประกอบด้วย

4.1 การประเมินความคิดเห็นของรองผู้อำนวยการสถานศึกษา ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาที่มีต่อการดำเนินโครงการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดโดยการทำให้โครงการบูรณาการโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ รัชดา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

4.2 การประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการดำเนินโครงการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดโดยการทำให้โครงการบูรณาการโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ รัชดา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

4.3 การประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการดำเนินโครงการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดโดยการทำให้โครงการบูรณาการโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ รัชดา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นที่ 1 การประเมินบริบท (Context Evaluation) เป็นการประเมินสภาพแวดล้อมของโครงการ ในด้านความต้องการจำเป็นของโครงการ ความเป็นไปได้ของโครงการ และวัตถุประสงค์ของโครงการ ใช้กลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1.1 ประชากรที่ใช้ในการประเมินขั้นที่ 1 การประเมินบริบท (Context Evaluation) ได้แก่ รองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน ครูผู้สอน จำนวน 130 คน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 15 คน ในปีการศึกษา 2563

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการประเมินขั้นที่ 1 การประเมินบริบท (Context Evaluation) ได้แก่

1.2.1 รองผู้อำนวยการสถานศึกษา ที่ปฏิบัติหน้าที่รับผิดชอบด้านวิชาการ โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 1 คน ขณะนั้นมีรองผู้อำนวยการที่ปฏิบัติหน้าที่เพียง 1 คน จึงได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 1 คน

1.2.2 ครูผู้สอน จำนวน 19 คน ซึ่งประกอบด้วย หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้และหัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จำนวน 9 คน หัวหน้างานนโยบายและแผน จำนวน 1 คน หัวหน้างานประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน 1 คน หัวหน้างานทะเบียน จำนวน 1 คน หัวหน้างานวัดและประเมินผล จำนวน 1 คน และหัวหน้าระดับชั้น จำนวน 6 คน โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

1.2.3 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) โดยวิธีการจับฉลาก ร้อยละ 50 จากจำนวนกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งหมด 15 คน จึงได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 8 คน

ขั้นที่ 2 การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) เป็นการประเมินความพร้อมของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง และความพอเพียงด้านทรัพยากรต่าง ๆ ใช้กลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

2.1 ประชากรที่ใช้ในขั้นที่ 2 การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) ได้แก่ รองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน ครูผู้สอน จำนวน 130 คน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 15 คน ในปีการศึกษา 2563

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในขั้นที่ 2 การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) ได้แก่

2.2.1 รองผู้อำนวยการสถานศึกษา ที่ปฏิบัติหน้าที่รับผิดชอบด้านวิชาการ โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 1 คน ขณะนั้นมีรองผู้อำนวยการที่ปฏิบัติหน้าที่เพียง 1 คน จึงได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 1 คน

2.2.2 ครูผู้สอน จำนวน 19 คน ซึ่งประกอบด้วย หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้และหัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จำนวน 9 คน หัวหน้างานนโยบายและแผน จำนวน 1 คน หัวหน้างานประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน 1 คน หัวหน้างานทะเบียน จำนวน 1 คน หัวหน้างานวัดและประเมินผล จำนวน 1 คน และหัวหน้าระดับชั้น จำนวน 6 คน โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2.2.3 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) โดยวิธีการจับฉลากร้อยละ 50 จากจำนวนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งหมด 15 คน จึงได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 8 คน

ขั้นที่ 3 การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินความเหมาะสมของกระบวนการดำเนินงานโครงการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดโดยการทำโครงการบูรณาการโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ รัชดา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ใช้กลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

3.1 ประชากรที่ใช้ในขั้นที่ 3 การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) ได้แก่ รองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน และครูผู้สอน จำนวน 130 คน ในปีการศึกษา 2563

3.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในขั้นที่ 3 การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) ได้แก่

3.2.1 รองผู้อำนวยการสถานศึกษา ที่ปฏิบัติหน้าที่รับผิดชอบด้านวิชาการ โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 1 คน ขณะนั้นมีรองผู้อำนวยการที่ปฏิบัติหน้าที่เพียง 1 คน จึงได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 1 คน

3.2.2 ครูผู้สอน จำนวน 31 คน โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เฉพาะหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้และหัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จำนวน 9 คน หัวหน้าระดับชั้น จำนวน 6 คน หัวหน้างานในกลุ่มบริหารวิชาการ จำนวน 8 คน และครูที่ปฏิบัติหน้าที่ช่วยรองผู้อำนวยการ กลุ่มละ 2 คน จำนวน 8 คน

ขั้นที่ 4 การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) เป็นการประเมินผลลัพธ์ (Output) โดยพิจารณาจากปริมาณและคุณภาพของผลผลิตเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์ของโครงการ ประกอบด้วย 1) การประเมินความคิดเห็นของรองผู้อำนวยการสถานศึกษา ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) การประเมินความพึงพอใจของนักเรียนและผู้ปกครองที่มีต่อ

การดำเนินโครงการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดโดยการทำโครงการบูรณาการโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ รัชดา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ใช้กลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

4.1 ประชากรที่ใช้ในชั้นที่ 4 การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) ได้แก่ รองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน ครูผู้สอน จำนวน 130 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 15 คน นักเรียน จำนวน 2,557 คน และผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 2,557 คน ในปีการศึกษา 2563

4.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ชั้นที่ 4 การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) ซึ่งเป็นการประเมินหลังสิ้นสุดโครงการ มีผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ 1) รองผู้อำนวยการสถานศึกษา ที่ปฏิบัติหน้าที่รับผิดชอบด้านวิชาการ จำนวน 1 คน เนื่องจากขณะนั้นมีรองผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน จึงได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 1 คน 2) ครูผู้สอน ทั้งหมด 130 คน 3) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งหมด 15 คน 4) นักเรียน จำนวน 335 คน โดยการสุ่มตัวอย่างโดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตาราง Krejcie & Morgan จากนั้นใช้วิธีการเทียบสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างจากจำนวนนักเรียนในแต่ละระดับชั้น และการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) 5) ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 335 คน โดยเทียบสัดส่วน ผู้ปกครอง 1 คน ต่อ นักเรียน 1 คน อ้างอิงตามจำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างและทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling)

3. ตัวแปรที่ใช้ในการประเมิน

3.1 ผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการคิด โดยทำโครงการบูรณาการโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ รัชดา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ในด้านบริบท (Context) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ด้านกระบวนการ (Process) และด้านผลผลิต (Product)

3.2 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อโครงการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดโดยการทำโครงการบูรณาการโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ รัชดา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

3.3 ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อโครงการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดโดยการทำโครงการบูรณาการโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ รัชดา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. โครงการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดโดยการทำโครงการบูรณาการ หมายถึง โครงการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดโดยการทำโครงการบูรณาการโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ รัชดา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จัดทำขึ้นเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดโดยการทำโครงการบูรณาการ

2. โครงการบูรณาการ หมายถึง การจัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเลือกศึกษาหรือทำโครงการตามความสนใจและความถนัดโดยนำความรู้จากกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ มาใช้ในการศึกษาเพื่อให้เกิดความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากการศึกษาเอาไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

3. การประเมินโครงการ หมายถึง กระบวนการตรวจสอบประสิทธิภาพของการดำเนินงานในโครงการว่าแต่ละขั้นตอนมีประสิทธิภาพและบรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการในระดับใด และเพื่อให้ทราบถึงความสำเร็จ ปัญหา อุปสรรคและหาแนวทางในการปรับปรุง และพัฒนาโครงการต่อไป ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ใช้รูปแบบการประเมินของ CIPP Model ซึ่งแบ่งการประเมินออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ การประเมินบริบท (Context Evaluation) การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) และการประเมินผลผลิต (Product Evaluation) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

3.1 การประเมินบริบท (Context Evaluation) หมายถึง การประเมินข้อมูลด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อมของโครงการ เช่น วัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับนโยบายในการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ หลักการ วัตถุประสงค์ และเป้าหมายของโครงการ มีความเหมาะสมและสอดคล้องกัน การกำหนดเป้าหมาย วิธีการดำเนินการ และระยะเวลาดำเนินการ มีความเหมาะสมและปฏิบัติจริงได้

3.2 การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) หมายถึง การประเมินความเหมาะสมสอดคล้องของวัสดุ อุปกรณ์ งบประมาณ ระยะเวลา หรือทรัพยากรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ เช่น จำนวนบุคลากรที่ร่วมดำเนินการโครงการ มีความเหมาะสม และเพียงพอ เอกสาร ตำรา นวัตกรรมที่นำมาใช้มีความเหมาะสม เพียงพอในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ในการดำเนินโครงการเพียงพอ การจัดสรรงบประมาณเพียงพอต่อการดำเนินโครงการ อาคารสถานที่ ห้องปฏิบัติการตามโครงการมีความเหมาะสมและเพียงพอ และระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินโครงการมีความเหมาะสม

3.3 การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) หมายถึง การประเมินความเหมาะสมของวิธีการขั้นตอนต่าง ๆ ของการดำเนินโครงการ เช่น มีการประชุมชี้แจงรายละเอียดโครงการ การกำหนดคณะบุคคลรับผิดชอบงานและกิจกรรมที่เหมาะสม มีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ครูมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน การวางแผนการดำเนินโครงการเพื่อพัฒนาตามสภาพปัญหาและความต้องการ การจัดปฏิทินการปฏิบัติงานโดยกำหนดกิจกรรม ระยะเวลา ผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน การกำหนดระยะเวลา ผู้รับผิดชอบ เพื่อติดตามประเมินผล การดำเนินงานโครงการอย่างชัดเจน และมีการนิเทศ กำกับ ติดตามตรวจสอบขั้นตอนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ

3.4 การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) หมายถึง การประเมินผลที่เกิดขึ้นเมื่อสิ้นสุดโครงการตามวัตถุประสงค์ของโครงการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมทักษะการคิด โดยการทำโครงการบูรณาการโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ รัชดา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยประเมินจาก

3.4.1 ความคิดเห็นของรองผู้อำนวยการสถานศึกษา ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาที่มีต่อผลการดำเนินโครงการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดโดยการทำโครงการบูรณาการโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ รัชดา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

3.4.2 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการดำเนินโครงการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดโดยการทำให้โครงการบูรณาการโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ รัชดา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

3.4.3 ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการดำเนินโครงการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดโดยการทำให้โครงการบูรณาการโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ รัชดา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

4. รองผู้อำนวยการสถานศึกษา หมายถึง รองผู้อำนวยการโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ รัชดา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการวางแผนการดำเนินงานการประสานงาน การควบคุมดูแล และการนิเทศงาน ตลอดจนการติดตามและประเมินผลงาน ด้านวิชาการ และปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

5. ครู หมายถึง ครูที่ปฏิบัติหน้าที่สอนในโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ รัชดา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

6. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง ตัวแทนของประชาชนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในเขตชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ รัชดา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ประกอบด้วย ประธานกรรมการ (ผู้ทรงคุณวุฒิ) ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่า ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์ ผู้แทนผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้อำนวยการสถานศึกษาในคณะกรรมการและเลขานุการ

7. นักเรียน หมายถึง นักเรียนที่กำลังเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ รัชดา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ปีการศึกษา 2563

8. ผู้ปกครองนักเรียน หมายถึง บิดา มารดา หรือญาติพี่น้องที่ทำหน้าที่อุปการะ ดูแล รับผิดชอบนักเรียนโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ รัชดา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

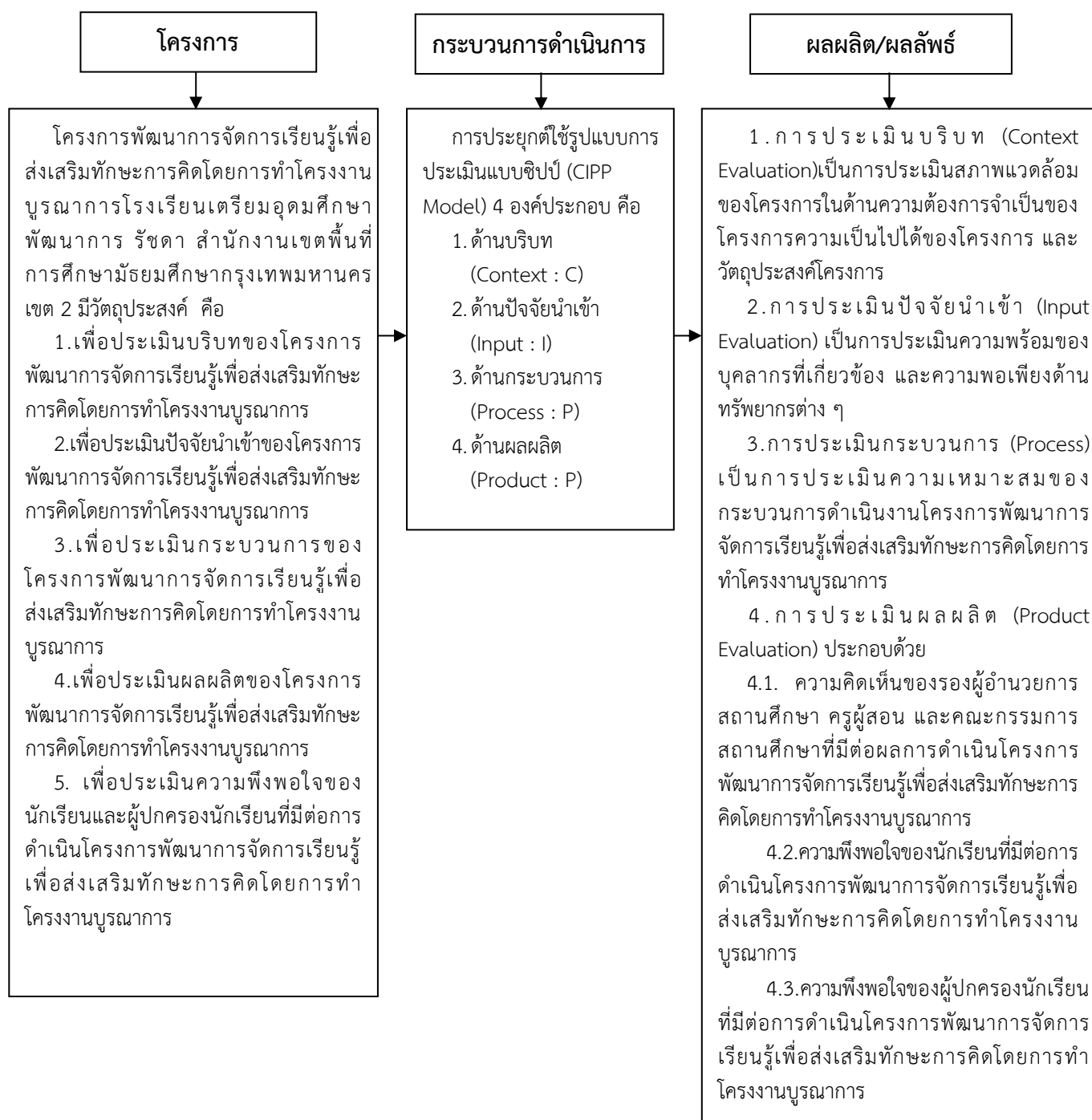
การประเมินโครงการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดโดยการทำให้โครงการบูรณาการโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ รัชดา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 มีประโยชน์ ดังนี้

1. ทำให้ทราบบริบทหรือสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ของโรงเรียนโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ รัชดา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ที่จะนำไปใช้ในการคัดเลือกโครงการที่มีความจำเป็นของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ รัชดา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

2. ทำให้ทราบปัจจัยเบื้องต้นต่อการบรรลุเป้าหมายของโครงการเพื่อนำไปใช้พัฒนาระบบการเรียนรู้อของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ รัชดา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

3. ผู้บริหาร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องนำผลการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาหรือปรับปรุงโครงการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดโดยการทำโครงการบูรณาการให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
4. ครูผู้สอนนำผลการประเมินไปใช้ในการแก้ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเพิ่มขึ้น
5. ได้ทราบความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อโครงการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดโดยการทำโครงการบูรณาการโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ รัชดา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ในมุมมองของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียส่งผลให้โครงการได้พัฒนาเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง
6. เป็นสารสนเทศของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการนำไปพิจารณาการกำหนดนโยบายและปรับปรุงโครงการให้มีคุณภาพสูงขึ้น

กรอบแนวคิดการประเมินโครงการ

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการประเมินโครงการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดโดยการทำโครงงานบูรณาการโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ รัชดา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2